

# PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

# RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 335

## Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza

Teoria i praktyka

Redaktor naukowy  
Edward Nowak



Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu  
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Agnieszka Flasińska  
Redaktor techniczny i korektor: Barbara Łopusiewicz  
Łamanie: Comp-rajt  
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:  
[www.ibuk.pl](http://www.ibuk.pl), [www.ebscohost.com](http://www.ebscohost.com),  
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej [www.dbc.wroc.pl](http://www.dbc.wroc.pl),  
The Central and Eastern European Online Library [www.ceeol.com](http://www.ceeol.com),  
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon  
[http://kangur.uek.krakow.pl/bazy\\_ae/bazekon/nowy/index.php](http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php)

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się  
na stronie internetowej Wydawnictwa  
[www.wydawnictwo.ue.wroc.pl](http://www.wydawnictwo.ue.wroc.pl)

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie  
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu  
Wrocław 2014

**ISSN 1899-3192**

**ISBN 978-83-7695-405-9**

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:  
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.  
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

## Spis treści

Wstęp .....	7
<b>Anna Balicka:</b> Koopetycja w teorii zasobowej przedsiębiorstwa .....	9
<b>Michał Biernacki:</b> Kosztowe ujęcie opłat za składowanie odpadów .....	25
<b>Magdalena Chmielowiec-Lewczuk:</b> Koszty w grupie finansowej .....	35
<b>Michał Dyk:</b> Outsourcing usług informatycznych .....	45
<b>Anna Glińska:</b> Ryzyko finansowe w działalności przedsiębiorstw .....	55
<b>Rafał Jagoda, Mariola Stawiarska:</b> Model sprawozdawczości finansowej według projektu IASB i FASB .....	68
<b>Anna Kasperowicz:</b> Ujmowanie przychodów w usługach budowlanych w kontekście proponowanych zmian międzynarodowego standardu rachunkowości 18 „Przychody” .....	77
<b>Zdzisław Kes:</b> Gry ekonomiczne w nauczaniu budżetowania .....	93
<b>Marcin Klinowski:</b> Ocena bieżącej i prognoza przyszłej realizacji projektu na podstawie wartości zrealizowanej .....	105
<b>Bartosz Kołodziejczuk:</b> Zarządzanie kosztami w poprawie efektywności wykorzystania zasobów przedsiębiorstwa .....	116
<b>Mariola Kotłowska:</b> Finansowe aspekty modelowania procesów w przedsiębiorstwie .....	126
<b>Robert Kowaluk:</b> Zarządzanie dokonaniem w zakładzie gospodarowania odpadami .....	140
<b>Marcin Kowalewski:</b> Analiza zmian we współczesnym podejściu do budżetowania działalności przedsiębiorstwa .....	152
<b>Wojciech Dawid Krzeszowski:</b> Problemy opodatkowania dywidend .....	162
<b>Maria Nieplowicz:</b> Funkcjonowanie zrównoważonej karty wyników w Urzędzie Miasta Tarnowa .....	170
<b>Bartłomiej Nita:</b> Niefinansowy pomiar dokonań przedsiębiorstw produkcyjnych w teorii i w praktyce .....	183
<b>Edward Nowak:</b> Proces zarządzania ryzykiem a system informacyjny przedsiębiorstwa .....	194
<b>Piotr Oleksyk:</b> Determinanty racjonalnego gospodarowania w jednostkach samorządu terytorialnego na przykładzie pomocy społecznej .....	203
<b>Michał Poszwa:</b> Struktura kosztów uzyskania przychodów .....	212
<b>Małgorzata Wasilewska:</b> Efektywność wykorzystania kapitału intelektualnego polskich przedsiębiorstw telekomunikacyjnych w latach 2005–2009 ....	221
<b>Marcin Wierziński:</b> Istota rachunku kosztów cyklu życia technologii .....	231

## Summaries

<b>Anna Balicka:</b> The coopetition in the resource-based theory of enterprise ...	24
<b>Michał Biernacki:</b> Waste disposal charge – cost approach, presentation and records .....	34
<b>Magdalena Chmielowiec-Lewczuk:</b> Costs in a financial group .....	44
<b>Michał Dyk:</b> Outsourcing of IT services .....	54
<b>Anna Glińska:</b> The financial risk in business operations .....	67
<b>Rafał Jagoda, Mariola Stawiarska:</b> The model of financial reporting according to the project of the IASB and FASB .....	76
<b>Anna Kasperowicz:</b> Revenue recognition in construction services in the context of the proposed amendments to International Accounting Standard 18 “Revenue” .....	92
<b>Zdzisław Kes:</b> The economic games in teaching of budgeting .....	104
<b>Marcin Klinowski:</b> Analysis of the current and forecast of the future realization of the project on the basis of earned value method .....	115
<b>Bartosz Kołodziejczuk:</b> Cost management in improving the efficiency of business asset management .....	125
<b>Mariola Kotłowska:</b> Financial aspects of modeling of processes in a company	139
<b>Robert Kowalak:</b> Performance management for the waste disposal plants ..	151
<b>Marcin Kowalewski:</b> The analysis of new approaches to budgeting in enterprises .....	161
<b>Wojciech Dawid Krzeszowski:</b> The issues of taxation of dividends .....	169
<b>Maria Niepłowicz:</b> The functioning of the Balanced Scorecard in the city of Tarnów .....	182
<b>Bartłomiej Nita:</b> Non-financial measurement of performance of production companies in theory and practice .....	193
<b>Edward Nowak:</b> Risk management process and information system of a company .....	202
<b>Piotr Oleksyk:</b> Determinants of rational management in local government units on the example of social care .....	211
<b>Michał Poszwa:</b> Structure of the costs in the income tax .....	220
<b>Małgorzata Wasilewska:</b> Efficiency of intellectual capital of selected Polish telecommunications companies in 2005–2009 .....	230
<b>Marcin Wierzbński:</b> The conception of costing of technology life cycle ....	239

**Wojciech Dawid Krzeszowski**

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: wojciech.krzeszowski@ue.wroc.pl

---

## PROBLEMY OPODATKOWANIA DYWIDEND

---

**Streszczenie:** Dywidenda dla udziałowców w bezpośredni sposób wpływa na sytuację finansową przedsiębiorstwa. Jednocześnie implikuje konieczność rozstrzygnięcia problemów podatkowych dotyczących wynagrodzenia dla wspólników. Część z tych zagadnień nie została rozwiązana w przepisach prawnych w jednoznaczny sposób. W artykule przedstawiono problemy związane z dywidendą, które stosunkowo często wiążą się z wątpliwościami oraz sporami z organami podatkowymi.

**Słowa kluczowe:** opodatkowanie dywidend, dywidenda rzeczowa, ukryta dywidenda.

DOI:10.15611/pn.2014.335.14

### 1. Wstęp

Zagadnienia dotyczące dywidend należą do kluczowych kwestii związanych z działalnością przedsiębiorstwa<sup>1</sup>. Wypłata wynagrodzenia dla udziałowców w bezpośredni sposób wpływa na sytuację finansową przedsiębiorstwa. Jednocześnie implikuje konieczność rozstrzygnięcia problemów dotyczących opodatkowania dywidendy. Modyfikacje ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych dokonywane w poszczególnych latach pozwoliły na wyeliminowanie nieścisłości oraz dostosowanie rozwiązań prawnych w omawianym zakresie do dyrektyw Unii Europejskiej. Jednak w dalszym ciągu część zagadnień nie została rozstrzygnięta w jednoznaczny sposób. Celem artykułu jest przedstawienie problemów związanych z wypłatą dywidend, które stosunkowo często wiążą się z wątpliwościami oraz sporami z organami podatkowymi.

---

<sup>1</sup> W kwestiach dotyczących polityki dywidend oraz decyzji w tym zakresie zob. np.: [Sierpińska 1999] lub [Kowerski 2011].

## 2. Opodatkowanie akcjonariuszy spółki komandytowo-akcyjnej

Od momentu wprowadzenia do Kodeksu spółek handlowych spółki komandytowo-akcyjnej istniał problem opodatkowania dochodów jej udziałowców. Sposób ich opodatkowania był przedmiotem licznych sporów z fiskusem. Sytuację tę powinna rozwiązać nowelizacja Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych w 2014 r. W myśl obecnych rozwiązań prawnych spółka komandytowo-akcyjna, a nie jej wspólnicy, jest zobowiązana do opodatkowania dochodów wypracowanych przez spółkę w danym roku podatkowym [Ustawa z 15 lutego 1992, art. 1, ust. 3, pkt 1]. Wspólnicy spółek komandytowo-akcyjnych natomiast opodatkowani są z tytułu wypłat z zysku dokonywanych przez spółkę. W przypadku wypłat dla komplementariuszy spółki komandytowo-akcyjnej w ustawie przewidziano mechanizm zmierzający do wyeliminowania dwóch poziomów opodatkowania [Ustawa z 15 lutego 1992, art. 22, ust. 1a–e], ponieważ komplementariusze mogą pomniejszyć zryczałtowany podatek z tytułu dywidendy z zysku spółki, w której posiadają udziały, o kwotę odpowiadającą iloczynowi procentowego udziału komplementariusza w zysku tej spółki i podatku należnego od dochodu tego podmiotu za dany rok podatkowy. Zasada ta nie dotyczy jednak akcjonariuszy spółki komandytowo-akcyjnej (mogą oni jednak w pewnych sytuacjach skorzystać ze zwolnienia od podatku na podstawie art. 22, ust. 4 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych)<sup>2</sup>.

## 3. Dywidenda rzeczowa

Ostatnio można zaobserwować rosnącą popularność wypłat dywidendy w postaci rzeczowej. Organy skarbowe widzą w tej sytuacji dodatkowy przychód po stronie spółki, która ją wypłaca. W ich opinii składnik majątkowy traktowany jako dywidenda nie został opodatkowany. Zatem „wyzbycie” się go przez spółkę rodzi obowiązek podatkowy. Przeniesienie własności składnika majątkowego na wspólników skutkuje po stronie przenoszącego własność powstaniem przychodu z jego odpłatnego zbycia na podstawie art. 12 ust. 1 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych [IPPB3/423-691/12-2/GJ]. Jednak sądy administracyjne w opisywanych przypadkach nie zgadzają się z interpretacjami organów fiskalnych. W ocenie sądu [II FSK 1260/11] sytuacja podatników zostałaby bezpodstawnie zróżnicowana, gdyż podatnik wypłacający dywidendę w gotówce nie podlegałby opodatkowaniu podatkiem dochodowym, natomiast po stronie podatnika przekazującego dywidendę w formie rzeczowej byłby rozpoznany przychód podatkowy z tytułu odpłatnego zbycia. W podsumowaniu wyroku stwierdzono, że „za niedopuszczalne należy bowiem uznać opodatkowywanie jednostronnej, nieodpłatnej

---

<sup>2</sup> Więcej na temat nowych zasad opodatkowania zob. [Nowak i in. 2013].

czynności prawnej również po stronie Spółki, a więc podmiotu uszczuplającego swój majątek i nie otrzymującego z tego tytułu przysporzenia. Spółka wydając prawo majątkowe jako dywidendę reguluje tylko swoje zobowiązanie niczego w zamian nie otrzymując”. Podsumowując: po stronie spółki wypłacającej dywidendę rzeczową nie powstaje przychód podlegający opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. Stanowisko to zostało potwierdzone również w innych wyrokach sądów administracyjnych<sup>3</sup>, np. [II FSK 1771/11].

#### 4. Ukryta dywidenda

Wynagrodzenie, które otrzymuje wspólnik wskutek podziału wyniku finansowego, jest opodatkowane podwójnie – na poziomie dochodu spółki oraz wypłacanej dywidendy. W praktyce gospodarczej wynagrodzenie dla udziałowca/akcjonariusza może także przybierać postać tzw. „ukrytej dywidendy”. Należą do nich [Ryterska, Szałucki 2012], np.:

- płatności za nadgodziny, które faktycznie nie były przepracowane,
- wyższe stawki wynagrodzenia,
- premie niezajdujące swego odzwierciedlenia w zasadach wynagradzania obowiązujących w danej spółce lub nagród.

Wypłacane w ten sposób wynagrodzenie jest następnie traktowane przez spółkę jako koszt uzyskania przychodu. Umowy zawierane z udziałowcami są jednak przedmiotem kontroli ze strony organów skarbowych. Zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych [Ustawa z 15 lutego 1992, art. 16, ust. 1, pkt 38 i 38a] nie uważa się za koszty uzyskania przychodów:

- wydatków związanych z dokonywaniem jednostronnych świadczeń na rzecz wspólników,
- wydatków na rzecz osób wchodzących w skład rad nadzorczych, komisji rewizyjnych lub organów stanowiących osób prawnych, z wyjątkiem wynagrodzeń wypłacanych z tytułu pełnionych funkcji (wspólnicy mogą pełnić funkcje w wymienionych organach spółek).

Niejednokrotnie organy skarbowe kwestionują uznanie za koszt podatkowy różnych form omawianych wynagrodzeń. Z pomocą podatnikom przychodzi jednak sądy (np.: wyroki NSA [II FSK 544/09; II FSK 2007/10]), w których stwierdza się, że jeżeli umowy łączące udziałowców ze spółką będą skutecznie zawarte i będą wiązać się z ekwiwalentnymi świadczeniami, to nie można stwierdzić, że mają one charakter jednostronny. W związku z tym w przypadku wypłaty „ukrytej dywidendy” konieczne jest zadbanie, aby świadczenia były wzajemne i odzwierciedlały uwarunkowania rynkowe.

---

<sup>3</sup> W artykule nie odniesiono się do tematu podatku od towarów i usług w opisywanej sytuacji. Kwestia ta została przedstawiona w [Krzewiński 2012].

## 5. Dywidenda niewypłacona w terminie

Podejmując decyzję o dywidendzie, należy uwzględnić możliwość jej wypłaty w terminie. Zgodnie z art. 348 Kodeksu spółek handlowych dzień dywidendy w spółce akcyjnej nie może być wyznaczony później niż w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia powzięcia uchwały. Jeżeli uchwała walnego zgromadzenia takiego dnia nie określa, dywidenda jest wypłacana w dniu określonym przez radę nadzorczą (analogiczne rozwiązania przewidziano w art. 193 Kodeksu spółek handlowych dla spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, przy czym jeżeli uchwała nie określa dnia, to dywidenda jest wypłacana w dniu określonym przez zarząd). W przypadku nieprzekazania wynagrodzenia dla wspólników w terminie organy skarbowe mają prawo do potraktowania pozostających w spółce środków pieniężnych jako nieodpłatne świadczenie. W myśl bowiem art. 12, ust. 1, pkt 2 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych do przychodów zalicza się wartość otrzymanych nieodpłatnie lub częściowo odpłatnie rzeczy lub praw, a także wartość innych nieodpłatnych lub częściowo odpłatnych świadczeń. Podany sposób podejścia potwierdza np.: Interpretacja Izby Skarbowej z Katowic [IBPBI/2/423-1031/09/MS], zgodnie z którą niewypłacenie dywidendy po podjęciu uchwały o podziale zysku lub dniu dywidendy skutkuje osiągnięciem przez Spółkę przychodów z tytułu nieodpłatnych świadczeń, w wysokości odsetek, jakie Spółka musiałaby zapłacić w warunkach rynkowych za pozyskanie kapitału odpowiadającego kwocie niewypłaconych dywidend, do czasu ich wypłat. Dyskusyjnym tematem może być określenie poziomu oprocentowania takiego źródła finansowania. W omawianej sytuacji pomocny staje się wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego [II FSK 501/09], według którego wartość nieodpłatnych świadczeń ustala się, uwzględniając najniższy koszt kredytu, który Spółka musiałaby przeznaczyć na pozyskanie kapitału odpowiadającego wartością niewypłaconym dywidendum. Nie zmienia to jednak faktu, że przekazanie takiego wynagrodzenia po terminie jest związane z negatywnymi skutkami fiskalnymi. Jednym ze sposobów, który można zastosować w celu uelastycznienia dnia wypłaty dywidendy jest pozostawienie decyzji w tym zakresie radzie nadzorczej (SA)/zarządowi (z o.o.). Rozwiązanie takie pozwala na wybranie dogodnego dla spółki terminu, w którym zostaną przekazane środki dla wspólników. Zdaniem autora należy jednak wcześniej wystosować zapytanie do organów skarbowych w celu potwierdzenia prawidłowości zastosowanego podejścia.

## 6. Inne wydatki związane z wypłatą dywidend

Nie ulega wątpliwości, że sama wypłata dywidendy nie stanowi kosztu uzyskania przychodu. Wynika to bezpośrednio z art. 16, ust. 1, pkt 15 oraz 40 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, według których nie zalicza się do kosztów uzyskania przychodów podatku dochodowego i wypłat z zysku określonych w od-



rębnych przepisach oraz składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy od nagród i premii, wypłacanych w gotówce lub w papierach wartościowych z dochodu po opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Potwierdza to wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach [I SA/Gl 287/10] w sprawie podatku dochodowego od osób prawnych w zakresie możliwości zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wypłat dla pracowników dokonanych z podziału zysku wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W świetle wyroku należne udziałowcom dywidendy z tytułu udziału w spółce kapitałowej są środkami przenoszonymi z majątku tej spółki do majątku wspólnika, a świadczenie to stanowi realizację szczególnego zobowiązania wynikającego z relacji wspólnik – spółka. Nie mogą one jednocześnie być uwzględnione w rachunku dochodu podatkowego.

Jednak z dywidendą wiążą się także inne wydatki, przy których powstają wątpliwości co do możliwości ich zakwalifikowania jako kosztów uzyskania przychodu. Należą do nich przede wszystkim koszty dotyczące walnego zgromadzenia wspólników w sprawie podziału zysków oraz organizacji i finansowania wypłat dywidendy. Z definicji kosztów podatkowych [Ustawa z 15 lutego 1992, art. 15, ust. 1] wynika, że zalicza się do nich wydatki poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 16, ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z kolei z Kodeksem spółek handlowych [art. 191 § 1 i art. 231, § 1, § 2 oraz art. 347 § 1 i art. 395, § 1, § 2] wspólnicy mają prawo do udziału w zysku wynikającym z rocznego sprawozdania finansowego i przeznaczonym do podziału, a zgromadzenie wspólników podejmujących decyzje w tym zakresie ma się odbyć w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia roku obrotowego.

Na podstawie powołanych przepisów można pierwotnie wnioskować, że koszty z tym związane można uwzględnić w rachunku dochodu podatkowego. Niestety, według interpretacji izb skarbowych nie jest to dozwolone w każdym przypadku. Według np. Izby Skarbowej w Łodzi [IPTPB3/423-142/12-4/IR] wydatki w postaci opłat notarialnych, kosztów obsługi informatycznej, wynajmu sali, zakupu tablic informacyjnych, ogłoszeń w prasie oraz Monitorze Sądowym i Gospodarczym związane z organizacją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy można uznać za koszt uzyskania przychodu. Koszty te należy uznać za wydatki związane z funkcjonowaniem podmiotu, gdyż bez ich poniesienia Spółka nie miałaby możliwości funkcjonowania, a przez to uzyskiwania przychodów. Z kolei w tym samym dokumencie stwierdza się, że koszty z tytułu usług transportowych dotyczące organizacji Walnego Zgromadzenia Wspólników są traktowane jako jednostronne świadczenie na rzecz akcjonariuszy i nie mogą być uznane za koszt podatkowy (zob. rozważania we wcześniejszej części artykułu). Zdaniem autora jest to właściwy pogląd, gdyż wynika bezpośrednio z przepisów prawnych. Jednak mocno dyskusyjna jest opinia tej Izby Skarbowej dotycząca usług gastronomicznych (drobnego poczęstunku) podczas tego

spotkania, które powinny być traktowane jako koszt reprezentacji i nie mogą być uwzględnione w dochodzie do opodatkowania. Stanowisko to jest sprzeczne z interpretacją Izby Skarbowej w Katowicach [IBPBI/2/423-736/09/PP], według której wydatki związane z przygotowaniem drobnego poczęstunku (koszty zakupu kawy, herbaty, napojów bezalkoholowych, drobnych słodczy oraz innych artykułów spożywczych w celu przygotowania we własnym zakresie kanapek) na posiedzenia organów Spółki, które mają charakter obowiązkowy wynikający z odrębnych przepisów prawa, mogą być uznane za koszt uzyskania przychodu. Dokonując oceny tego typu wydatków i ewentualnych sporów z fiskusem, wskazane jest powołanie się na interpretację ogólną ministra finansów [DD6/033/127/SOH/2013/RD-120521]. Według niej „za wydatki na zakup żywności, napojów i usług gastronomicznych, wyłączone z kosztów uzyskania przychodów na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 28 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 23 ust. 1 pkt 23 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych należy uznać te, których wyłącznym bądź dominującym celem jest stworzenie pewnego wizerunku podatnika, stworzenie dobrego obrazu jego firmy czy działalności, wykreowanie pozytywnych relacji z uczestnikami takich spotkań” [Ustawa z 26 lipca 1991]. W podsumowaniu minister finansów stwierdził, że wykluczeniu z kosztów uzyskania przychodów nie podlegają ponoszone przez podatników wydatki na drobne poczęstunki (np. ciastka, paluszki, kanapki), napoje (np. kawa, herbata, woda mineralna, soki), a także posiłki (np. obiady, lunche), niezależnie od miejsca ich podawania (w siedzibie podatnika czy też poza nią), podawane podczas prowadzenia rozmów z kontrahentami, inwestorami, wykonawcami itp. dotyczących zakresu prowadzonej przez podatników działalności gospodarczej.

Kolejnym istotnym problemem, który może powstać przy okazji wypłaty dywidendy, są koszty jej finansowania. Zdaniem autora spółka, decydując się na wypłatę dywidendy, powinna posiadać własne środki na ten cel. Wynika to tego, że dodatni wynik finansowy netto reprezentuje pewną „nadwyżkę” środków wygenerowanych przez przedsiębiorstwo. Zakładając, że przedsiębiorstwo utrzymuje podobny poziom zadłużenia, a wydatki inwestycyjne są na poziomie amortyzacji i nie ma istotnych zmian w kapitale obrotowym netto, a także zdarzeń nietypowych o charakterze jednorazowym, zysk netto w przybliżeniu odzwierciedla nadwyżkę środków pieniężnych, która może być przeznaczona do podziału. Jak wskazuje jednak orzecznictwo, niejednokrotnie spółki zaciągają kredyty na wypłatę dywidendy i następnie kwalifikują odsetki z tego tytułu do kosztów uzyskania przychodów. Jednak jest to kwestionowane zarówno przez organy skarbowe, jak i przez sądy. W ich opinii wypłata dywidendy ma związek z czystym zyskiem podlegającym podziałowi. Dotyczy to tej części osiągniętego dochodu, która pozostanie po opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych [IPTBP3/423-188/12-2/GG]. Wprawdzie dywidenda jest pochodną zysku (zależną od jego istnienia), ale jest jednocześnie kategorią odrębną od przychodu spółki, ponieważ jest należna inne-

mu podmiotowi [II FSK 1253/11]. Jednocześnie odsetki od kredytu (lub innych źródeł finansowania dywidendy) nie mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodu<sup>4</sup>. W związku z tym konieczne stają się takie zaplanowanie przepływów pieniężnych spółki, a następnie ich realizacja, które pozwolą na wypłatę dywidendy bez konieczności zwiększania zadłużenia. Rozwiązaniem w opisywanej sytuacji jest zaciągnięcie kredytu na zakup środków trwałych lub zwiększenie kapitału obrotowego, zastosowanie faktoringu, przesunięcie terminów poszczególnych wydatków itp.

Operacje wypłaty dywidendy implikują także koszty przelewów bankowych oraz ewentualnych przekazów pocztowych. Niestety, w opinii organów skarbowych nie można ich uwzględniać w rachunku dochodu do opodatkowania. Według dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi [IPTPB3/423-142/12-5/IR] wypłacona dywidenda stanowi przychód akcjonariuszy. Wydatki poniesione na realizację wypłaty dywidendy nie zwiększają przychodów nie są wydatkami poniesionymi w celu zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów ani też funkcjonowania osoby prawnej (brak jest związku przyczynowo-skutkowego). Podobny pogląd został wyrażony w innych interpretacjach podatkowych, np.: Izby Skarbowej z Bydgoszczy [ITPB3/423-301/11/MK]. Przytaczane opinie są zdaniem autora dyskusyjne, gdyż koszty obsługi wypłat dywidendy są związane z działalnością przedsiębiorstwa i wynikają z unormowań prawnych zawartych w przepisach Kodeksu spółek handlowych. Niestety, stanowisko organów skarbowych potwierdzają wyroki sądów (np. [I SA/Łd 1458/12]).

## 7. Zakończenie

Rozważania przedstawione w artykule wskazują, że zagadnienia opodatkowania operacji związanych z wypłatą dywidendy w dalszym ciągu nie zostały jednoznacznie rozwiązane w przepisach prawnych. Komplikuje to sytuację podatnika, który zmuszony jest do uzyskiwania interpretacji podatkowych oraz sporów sądowych, w przypadku kiedy nie zgadza się z opinią organów skarbowych. Dodatkowo wyroki sądowe w omawianych kwestiach niejednokrotnie potwierdzają stanowisko fiskusa. Z tych względów, określając dochód do opodatkowania w związku z przedstawionymi zagadnieniami, należy dokonać analizy orzecznictwa w zakresie wypłat dywidend, a w przypadku niejednorodnych opinii wskazane jest uzyskanie wiążącej interpretacji.

---

<sup>4</sup> Poglądy przedstawione w orzeczeniach pozostają w sprzeczności np. z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 kwietnia 2012 r. [II FSK 249/12]. W opinii sądu zaciągnięcie przez spółkę kredytu na wypłatę dywidendy można traktować jako wydatek związany z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Osiąganie zysku jest podstawowym celem zarówno funkcjonowania spółki akcyjnej, jak i wspólników, których kapitał zaangażowany jest w funkcjonowanie spółki i osiągnięcie przez nią przychodów. Kredyt na wypłatę dywidendy w takim przypadku zabezpiecza źródło przychodów, jakim jest działalność gospodarcza, i zapobiega utracie płynności finansowej.

## Literatura

- Kowerski M., 2011, *Ekonomiczne uwarunkowania decyzji o wypłatach dywidend przez spółki publiczne*, Konsorcjum Akademickie Kraków-Rzeszów-Zamość, Rzeszów.
- Krzewiński M., 2012, *Jakie są skutki przekazania dywidendy rzeczowej*, Rzeczpospolita z 16 sierpnia.
- Nowak R., Ramirez-Wolkiewicz D., 2013, *Na przygotowanie się do zmian w CIT został już niecały miesiąc*, Rzeczpospolita z 4 grudnia.
- Ryterska M., Szałucki M., 2012, *Ukryta dywidenda stwarza problemy*, Rzeczpospolita z 27 września.
- Sierpińska M., 1999, *Polityka dywidend w spółkach kapitałowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Kraków.

## Dokumenty

- DD6/033/127/SOH/2013/RD-120521 – Interpretacja ogólna Ministra Finansów z 25.11.2013 r.
- I SA/GI 287/10 – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z Gliwic z 5.10.2010 r.
- I SA/Łd 1458/12 – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z Łodzi z 25.01.2013 r.
- IBPBI/2/423-1031/09/MS – Interpretacja Izby Skarbowej z Katowic z 17.09.2009 r.
- IBPBI/2/423-736/09/PP – Interpretacja Izby Skarbowej z Katowic z 24.09.2009 r.
- II FSK 501/09 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20.08. 2010 r.
- II FSK 544/09 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21.07. 2010 r.
- II FSK 1253/11 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14.02. 2013 r.
- II FSK 1260/11 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12.06. 2012 r.
- II FSK 1771/11 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 22.02. 2013 r.
- II FSK 2007/10 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.05. 2012 r.
- II FSK 249/12 – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3.04. 2012 r.
- IPPB3/423-691/12-2/GJ – Interpretacja Izby Skarbowej z Warszawy z 23.11.2012 r.
- IPTPB3/423-142/12-4/IR – Interpretacja Izby Skarbowej z Łodzi z 30.07.2012 r.
- IPTPB3/423-142/12-5/IR – Interpretacja Izby Skarbowej z Łodzi z 30.07.2012 r.
- IPTPB3/423-188/12-2/GG – Interpretacja Izby Skarbowej z Łodzi z 7.08.2012 r.
- ITPB3/423-301/11/MK – Interpretacja Izby Skarbowej z Bydgoszczy z 16.08.2011 r.
- Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2000 r. nr 94, poz. 1037 z późn. zm.
- Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2012 r. poz. 361, poz. 362, poz. 596, poz. 769, poz. 1278, 1342, 1529, 1540 z późn. zm.
- Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397 z późn. zm.

## THE ISSUES OF TAXATION OF DIVIDENDS

**Summary:** A dividend for shareholders directly affects the financial situation of an enterprise. At the same time it entails a necessity of solving tax issues related to remuneration for shareholders. Part of these issues were not defined in legal regulations in an unequivocal manner. The paper presents issues related to a dividend. The issues often give rise to doubts and disputes with the Internal Revenue Service.

**Keywords:** taxation of dividends, material dividend, hidden dividend.